13. aug. 2001

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Číslo: 1570/2001

1127

N á v r h

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Petra FINĎA

n a v y d a n i e

ústavného zákona, ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

---

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e
návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Petra FINĎA na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

Bratislava august 2001

Návrh

Ústavný zákon

zo .....

ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Čl. I

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 244/1998 Z.z., ústavného zákona č. 9/1999 Z.z. a ústavného zákona č. 90/2001 Z.z. sa mení takto:

1.) V čl. 40 sa v druhej vete vypúšťajú slová „bezplatnú“ a slová „a na zdravotnícke pomôcky“.

Čl. II

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Predkladaný návrh novelizácie Ústavy Slovenskej republiky si vynútila situácia v slovenskom zdravotníctve. Ostatná novelizácia Ústavy SR sa nedotkla ústavného článku 40, ktorý v druhej vete formálne zabezpečuje ústavné právo občana na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon. Fikcia bezplatnosti zdravotnej starostlivosti vedie k nesystematickému riešeniu základných problémov zdravotníctva. Termín bezplatná zdravotná starostlivosť uvádza občanov do omylu a predstiera, že zdravotná starostlivosť nemá skutočnú cenu a čo nemá cenu, s tým nie je potrebné racionálne a hospodárne zachádzať. Odráža sa to napr. na počte ambulantných návštev pripadajúcich na jedného občana SR za jeden kalendárny rok. Občan SR priemerne navštívi lekára 14 ráz za rok, zatiaľ čo v západnej a severnej Európe iba 2 až 4 razy. Pritom každý kontakt pacienta s lekárom vyvoláva pohyb financií predpisom diagnostických alebo liečebných postupov, ktoré sú často nadbytočné a medicínsky neopodstatnené.

Význam novelizácie článku 40 možno najlepšie ozrejmiť nasledujúcou úvahou. Bezplatná zdravotná starostlivosť znamená, že bez ohľadu na závažnosť a nákladnosť diagnostiky a liečby majú občania právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti bez toho, aby za ňu platili alebo si za ňu priplácali. Inými slovami povedané, občania majú právo na bezplatné ošetrenie pri chrípke, na ktorú okrem niekoľkokorunových liekov proti horúčke a tekutín nie je potrebné vynaložiť nijaké náklady, ale aj na transplantáciu obličky alebo revaskularizačnú operáciu srdca, ktorých cena dosahuje státisíce. Na rozdiel od Slovenska sa svetový trend uberá cestou solidarity najmä voči tej časti občanov, ktorá si v prípade poruchy zdravia nedokáže uhradiť náklady na zdravotnú starostlivosť a akýkoľvek aj malý doplatok v hotovosti zhoršuje ich sociálnu situáciu. Príkladom sú napr. nádorové choroby, cukrovka a mnoho chronických chorôb. Preto sa v štandardných európskych štátoch presúva spoluúčasť občanov na priplácanie akútnej starostlivosti, ktorá je zväčša lacná a pri racionálnom prístupe lekára a pacienta často nestojí viac, ako 50 až 100 Sk. Tiež sa platia paušálne poplatky za lekársky predpis lieku, resp. za vydané balenie ako aj poplatky za stravu počas hospitalizácie v nemocnici.

Znenie druhej vety článku 40 Ústavy SR je modifikovaným znením článku V zákona č. 20/1966 Zb. z. o starostlivosti o zdravie ľudu, ktorý znie: "Starostlivosť o zdravie ľudu poskytuje štát všetkým občanom bezplatne. Plynulosť, sústavnosť, dostupnosť a obsahová jednota tejto starostlivosti sa zabezpečuje účelným usporiadaním zdravotníckych služieb, poskytovaných bezplatne v ustanovenom rozsahu." Je to prakticky posledné ustanovenie v Ústave SR, ktoré nadväzuje na socialistické zákonodarstvo, v ktorom fikciu bezplatnosti podporoval štát napr. osobitnou cenovou stratégiou so zápornou daňou z obratu. Navyše, štát bol vlastníkom všetkých zdravotníckych zariadení a tie pôsobili v prostredí štátom regulovanej ekonomiky. Zotrvanie v súčasnej ústavnej pozícii by znamenalo zafixovanie socialistických princípov v zdravotníctve.

Otázka bezplatnosti zdravotnej starostlivosti je aj otázkou spoločenských priorít. Pozícia slovenského zdravotníctva nemá znaky prioritnej oblasti. Odráža sa to v relatívne nedostatočnom financovaní, v stagnácii reformy, ktorej príčinou je čiastočne aj článok 40 Ústavy SR, ktorý bráni zavádzaniu takých opatrení do praxe, ktoré sú nevyhnutné na vykonanie efektívnych zmien. Fikcia bezplatnosti má aj negatívny vplyv na korupčné správanie v zdravotníctve. Pri legalizácii príplatkov v zákonom stanovených hraniciach sa s veľkou pravdepodobnosťou umožní previesť podstatnú časť tieňovej ekonomiky do legálnej s príslušným dopadom na daňové príjmy štátu a reálne zvýšenie príjmov zdravotníckych zariadení.

Novelizácia článku 40 Ústavy SR nezakladá nároky na štátny rozpočet ani na zvýšenie pracovných síl. Novelizáciou súvisiacich právnych predpisov sa dosiahne racionalizácia pri nakladaní so zdrojmi štátneho rozpočtu a verejných fondov.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
návrhu zákona s právom Európskej únie

1. Navrhovateľ zákona: poslanec Národnej rady Slovenskej republiky.

2. Názov návrhu zákona: Návrh ústavného zákona, ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

3. V práve Európskej únie nie je problematika návrhu zákona upravená.

4. Návrh svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva a nepatrí medzi priority odporúčané v Príprave asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Európskej únie.

5. Charakteristika právnych noriem Európskej únie, ktorými je upravená problematika návrhu zákona: vzhľadom k tretiemu bodu sa neuvádza.

6. Vyjadrenie stupňa kompatibility s právnou normou Európskej únie: vzhľadom k tretiemu bodu sa neuvádza.

Osobitná časť

Čl. I

K bodu 1

Zmenou znenia druhej vety článku 40 sa vytvorí priestor na vykonanie moderných reformných opatrení v oblasti zdravotníctva.

Čl. II

Účinnosť predkladaného ústavného zákona sa navrhuje dňom vyhlásenia.

Ministerstvo financií SR
Odbor štátneho rozpočtu

Bratislava, 8.8.2001

Národná rada
Slovenskej republiky

Vec: Stanovisko k rozpočtovým dôsledkom návrhu poslanca NR SR Petra Finďa na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

V dôvodovej správe predloženého návrhu sa konštatuje, že "Novelizácia článku 40 Ústavy nezakladá nároky na štátny rozpočet ani na zvýšenie pracovných síl. Novelizáciou súvisiacich právnych predpisov sa dosiahne racionalizácia pri nakladaní so zdrojmi štátneho rozpočtu a verejných fondov".

Odbor štátneho rozpočtu sa s týmto konštatovaním stotožňuje.

Odbor štátneho rozpočtu sa v tejto etape pripomienkovania nevyjadruje k legislatívnej a obsahovej stránke predloženého návrhu zákona.

Ing. Miloš Nosál
riaditeľ odboru štátneho rozpočtu